

POSTANOWIENIE

Dnia 27 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej 27 września 2023 r.,
w sprawie **A. O.**,
skazanego z art. 280 § 1 k.k. i in.
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie
z dnia 29 grudnia 2022 r., sygn. akt V Ka 642/22,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Szczecinku
z dnia 19 października 2022 r., sygn. akt II K 278/22,

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Szczecinku z dnia 19 października 2022 r., sygn. II K 278/22, A. O. został uznany za winnego tego, że:

- I. w dniu 25 marca 2022 r. w S. przy ulicy [..], działając wspólnie i w porozumieniu z S. H., po uprzednim uderzeniu J. P. w głowę i przewróceniu na ziemię przez S. H. użył przemocy wobec J. P. polegającej na kopaniu po głowie, twarzy i ciele, a następnie zabrał w

celu przywłaszczenia telefon komórkowy marki X. o wartości 800 zł, portfel o wartości 100 zł z pieniędzmi w kwocie 700 zł, dowód osobisty, dwie karty płatnicze banku SA, złotą obrączkę o wartości 350 zł i butelkę wódki o wartości 40 zł, powodując szkodę o łącznej wartości 1990 zł, czym działał na szkodę J. P., biorąc jednocześnie z S. H. udział w pobiciu J. P., w następstwie którego J. P. doznał obrażeń ciała w postaci powierzchownego urazu głowy, w tym zasinień obu okolic oczodołowych, znacznego obrzęku powiek, otarć czoła i prawej skroni, otarć naskórka małżowiny usznej prawej, krwaków powłok głowy okolicy ciemieniowo - skroniowej i potylicznej, oraz stłuczeń innych okolic ciała w tym stłuczenia lewego kolana i jego zadrapań, sińca lewego uda, otarć palców dłoni, stłuczenia obu okolic łopatkowych, stłuczenia okolic kręgosłupa piersiowego, czym naraził J. P. na bezpośrednie niebezpieczeństwo nastąpienia skutku określonego w art. 157 § 1 k.k., przy czym czynu tego dopuścił się będąc uprzednio skazany w warunkach określonych w art. 64 § 1 i 2 k.k., w ciągu 5 lat po odbyciu łącznie kary co najmniej roku pozbawienia wolności orzeczonej m.in. wyrokiem Sądu Rejonowego w Szczecinku z dnia 28 października 2020 r. sygn. akt II K 456/20, którą odbywał w okresie od 6 września 2020 r. do 4 grudnia 2021 r. za umyślne przestępstwo przeciwko życiu, zdrowiu i mieniu z użyciem przemocy oraz groźbą jej użycia z art. 281 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k., za które wymierzona została kara roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności tj. o czynu z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 275 k.k. w zw. z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k., za który wymierzona została kara 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- II. w okresie od 29 stycznia 2022 r. do 31 stycznia 2022 r. w S. w sklepie B. przy ulicy [...] działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, przy wykorzystaniu tej samej sposobności i w podobny sposób, zabrał w celu przywłaszczenia 8 butelek alkoholu whisky Ballantains o wartości 79,99 zł za sztukę i 3 butelki alkoholu whisky Chivas o wartości 99,99 zł za sztukę, powodując szkodę o łącznej wartości 939,89 zł, czym działał na szkodę J. SA w K., przy czym czynu

tęgo dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Szczecinku z dnia 19 listopada 2015 r. sygn. akt II K 461/15, za umyślne przestępstwa podobne m.in. z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk, skazującym na karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, którą odbywał w okresie od 6 czerwca 2015 r. do 2 grudnia 2018 r., tj. czynu z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za który wymierzona została kara 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. powyższe kary jednostkowe zostały połączone i orzeczona została kara łączna 4 lat i 9 miesięcy pozbawienia wolności, na poczet której dokonano stosownych zaliczeń okresu zatrzymania w sprawie; na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeczone zostały od skazanego A. O. oraz drugiego skazanego na rzecz pokrzywdzonego J. P.:

- kwota 995 zł tytułem naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem,
- kwota 3000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Od powyższego wyroku apelację złożyli skazany i obrońca, zarzucając wadliwość ustaleń faktycznych, obrazę przepisów postępowania oraz rażącą niewspółmierność orzeczonej kary.

Wyrokiem z dnia 29 grudnia 2022 r., sygn. akt V Ka 642/22, Sąd Okręgowy w Koszalinie utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Od tegoż wyroku kasację złożył obrońca skazanego, zarzucając rażące naruszenie prawa procesowego polegające na obrazie art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k., poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na uznaniu, iż określenie skutków zażycia przez pokrzywdzonego J. P. leku [...] w połączeniu z alkoholem nie wymaga wiadomości specjalnych i nie ma istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, co skutkowało nieuwzględnieniem wniosku o powołanie biegłego lekarza psychiatry w celu wydania opinii czy fakt zażycia przez pokrzywdzonego wskazanego leku w połączeniu z alkoholem miał wpływ na jego zdolność postrzegania i jego zachowanie w trakcie zdarzenia opisanego w akcie oskarżenia w sytuacji, gdy występujące sprzeczności między zeznaniami J. P. i B. P. co do przebiegu samego zdarzenia, jak i budzące wątpliwość motywy postępowania J. P. co do przebywania w towarzystwie A. O. i S. H. w celu zakupu

alkoholu oraz agresywnego zachowania się J. P. bezpośrednio przed jego pobiciem powodują, że wyjaśnienie tych okoliczności ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyż pozwoli na określenie między innymi wiarygodności zeznań pokrzywdzonego, które są w rzeczywistości jedynym dowodem na udział skazanego w pobiciu pokrzywdzonego i jego okradzenia, natomiast ustalenie wpływu zażycia leku w połączeniu z alkoholem na zdolność postrzegania pokrzywdzonego i jego zachowania wymaga wiadomości specjalnych, a tym samym bez uzyskania opinii biegłego nie jest możliwe poczynienie w tym zakresie ustaleń przez sąd.

W konsekwencji autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Koszalinie do ponownego rozpoznania w postępowaniu apelacyjnym.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator zawniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wskazać na wstępie należy, że w niniejszej sprawie zasługiwało na aprobatę stanowisko wyrażone przez prokuratora co do oczywistej bezzasadności kasacji. Zauważyć bowiem trzeba, że kasacja była w istocie powtórną apelacją - z tym samym zarzutem, którego instancyjnej oceny skarżący nie aprobował. Sam jednak brak akceptacji w tej materii jest dalece niewystarczający do zasadnego konstruowania nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Kasacja nie otwiera wszakże drogi do powtórnego badania tego samego zarzutu w ramach kolejnej, niedopuszczalnej ustawowo, instancji. Istotą postępowania kasacyjnego jest weryfikacja wyroku sądu odwoławczego i to tylko pod kątem wystąpienia bezwzględnej podstawy odwoławczej lub innego rażącego naruszenia prawa materialnego lub procesowego, mogącego mieć istotny wpływ na orzeczenie. Egzystencji żadnej z powyższych podstaw autor kasacji nie wykazał domagając się kontroli wyroku sądu I instancji pod kątem wystąpienia uchybienia mającego polegać na obrazie art. 193 § 1 i art. 167 k.p.k. Nadmienić trzeba, że wprawdzie kasacyjnie dopuszczalne jest formułowanie tego samego zarzutu, który był

wcześniej przedmiotem apelacji, jednak tylko w konkretnych uwarunkowaniach. Chodzi mianowicie o sytuację, w której sąd II instancji zignorowałby ten zarzut, dopuszczając się naruszenia reguł określonych w art. 433 § 2 k.p.k. lub też rozpoznał go z obrazą art. 7 k.p.k. O żadnym z tych uchybień na gruncie niniejszej sprawy nie mogło być jednak mowy. Zagadnienie związane ze stanem pokrzywdzonego (z uwagi na spożycie alkoholu i leku) i wartością procesową jego relacji zostało poddane gruntowanej weryfikacji w pryzmacie argumentacji apelacyjnej. W jej wyniku sąd ad quem doszedł do przekonania, że nie było podstaw do zasięgania w tej materii specjalistycznej opinii, co szeroko i przekonująco umotywował, nawiązując do zborności i konsekwencji w relacjonowaniu spostrzeżeń przez świadka, które, co logiczne, skoro nie budziły uwag natury procesowej, to tym bardziej nie mogły materializować podstaw określonych w art. 193 § 1 k.p.k. Zgodzić się trzeba ze skarżącym, powołującym szereg sądowych orzeczeń, że przepis powyższy nie stwarza swobody decyzji o konieczności specjalistycznej weryfikacji określonych okoliczności. Trzeba jednak dostrzec, że obowiązek aktualizuje się po stronie sądu dopiero w sytuacji ustalenia, że stwierdzenie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy wymaga wiadomości specjalnych. Owe wiadomości specjalne muszą pozostawać w związku z realiami faktycznymi sprawy. To oznacza, że opinia musi mieć zakotwiczenie w zgromadzonym materiale dowodowym, a konieczność jej sporządzenia nie może wynikać jedynie z hipotez czy domysłów. Nie jest ona przeprowadzana niejako na wszelki wypadek. Dla takich kategorycznych ustaleń co do zasadności sięgnięcia po wiadomości specjalne nie był wystarczający sam fakt, że skazany w dniu zdarzenia zażył lek i spożywał alkohol. Twierdzenie, że mogłoby to wywierać skutek sugerowany przez obronę pozostaje jedynie w sferze spekulacji. Zauważyć trzeba, że takie okoliczności jak spontaniczność relacji pokrzywdzonego, potwierdzenie ich innymi dowodami, logiczne tłumaczenie niepamięci pewnych faktów oraz akcentowane przez obrońcę zachowania już same z siebie wykluczały przyjęcie tych przesłanek. Do tego dodać jeszcze należy okoliczności podkreślone przez oskarżyciela, tj. powszechnie możliwy do zweryfikowania charakter leku oraz brak kategorycznych, ponadprzeciętnych przeciwskazań do łączenia go z alkoholem. To wszystko nie stwarzało podstaw do

czynienia ustaleń w postulowanym przez obrońcę kierunku, gdyż nie mogły one mieć istotnego znaczenia dla określenia jakości funkcji poznawczych świadka. Nie doszło zatem – jak trafnie przyjął sąd ad quem – do naruszenia art. 193 § 1 k.k., skoro żadna z zawartych w nim przesłanek aktualizujących obowiązek powołania biegłego nie została spełniona. Poza zakresem rozważań na gruncie argumentacji mającej w istocie zakwestionować wartość procesową dowodu z zeznań pokrzywowego nie pozostały również podkreślone sprzeczności, mające w istocie jedynie pozorny charakter. Relacje świadka B. P. nie stanowiły bowiem zaprzeczenia depozycji pokrzywdzonego, skoro wynikały jedynie z faktu, że świadek opisała to, co była w stanie w określonych uwarunkowaniach zaobserwować. Nadmienić trzeba również i to, że szereg okoliczności przedstawionych przez pokrzywdzonego znalazło odzwierciedlenie w wyjaśnieniach sprawców zdarzenia. W tych uwarunkowaniach próba dalszego dyskredytowania dowodu z zeznań pokrzywdzonego okazała się nieskuteczna, gdyż - jak już rzeczowo i logicznie wskazał sąd odwoławczy - nie doszło do naruszenia powołanych przepisów postępowania. Autor kasacji nie wskazał obecnie ani kwalifikowanego charakteru tego naruszenia (art. 523 § 1 k.p.k.), ani też nowych okoliczności, które mogłyby wpłynąć na krytyczną ocenę wywiązania się przez sąd II instancji ze swej powinności kontrolnej.

W tych uwarunkowaniach kasacja podlegać musiała oddaleniu jako oczywiście bezzasadna (art. 535 § 3 k.p.k.). Stosownie do art. 637a w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. - Sad Najwyższy orzekł o kosztach sądowych postępowania kasacyjnego.

D. P.

(r.g.)